

Nordre Buskerud Politidistrikt
Askveien 4,
3510 Hønefoss

Anmeldelse av utfylling i Randselva ved Hvalsmoen i Ringerike kommune

Fylkesmannen anmelder utlegging av steinfylling i Randselva ved Hvalsmoen i Ringerike kommune. Utfyllingen har skjedd uten søknad til bl.a. Fylkesmannen. Utfyllingen er derfor et brudd på Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag i Lov om laksefisk og innlandsfisk. Området er et meget viktig oppvekst- og gyteområdet for storørret til Tyrifjorden. Det er også elvemusling i Randselva. Inngrepet kommer derfor i vesentlig konflikt med vannmiljøet på stedet. Fylkesmannen krever påtalebegjæring av tiltakshaver med krav om tilbakeføring og fjerning av fylling, samt gjenoppretting av elvebiotopen.

Bakgrunn

Etter bekymringsmelding fra Ringerike Sportsfiskere i uke 34, var representanter fra Fylkesmannen, Ringerike Sportsfiskere og Ringerike kommune på befarings i Randselva ved Hvalsmoen 25. august 2010.

Ringerike Sportsfiskere påviste da en stor steinfylling (molo) ute i elva på nordøstsiden ved Øya (ref. fig. 1). Steinfyllingen er ca 25 m lang og 1,5 - 2 m bred. Fyllingen som består av elvestein har en høyde på ca 1m over nivået på elva. Moloen er lagt slik at den avskjærer et sideløp. I fyllingen er det lagt et rør med diameter ca 50 cm. Eneste gjennomstrømming av vann til sideløpet skjer gjennom dette røret. Massen til fyllingen antas å være gravd ut fra elvebunnen på stedet. Vedlagte bilder viser omfanget av fyllingen (ref fig. 2-5)

Søknadsplikt

Fylkesmannen vurderer tiltaket som søknadspliktig etter flere lovverk. I tillegg til nevnte *Forskrift om fysiske tiltak* i Lov om laks og innlandsfisk, anses inngrepet å være søknadspliktig etter § 8 i Vannressursloven av 2000, og etter Plan og bygningsloven av 2008. Etter det Fylkesmannen kjenner til er tiltaket ikke omsøkt i henhold til disse lovene.

Fylkesmannen mener også inngrepet kommer i konflikt med Lov om forvaltning av naturens mangfold av 19. juni 2009. I § 6 (generell aktsomhetsplikt) heter det bl.a. ” Enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet i strid med målene i §§ 4 og 5”.

Inngrepets miljøkonsekvenser

Inngrepsområdet er et meget viktig gyte- og oppvekstområdet for storørret (Randselvestamme) til Tyrifjorden. Årlig vandrer ørret fra Tyrifjorden opp til områdene ved Hvalsmoen for å gyte. Senere vokser ørretungene opp i dette området i 2-3 år før de vandrer ned i Tyrifjorden. Storørrestammer har et spesielt forvaltningsfokus både lokalt, regionalt og nasjonalt. I regi av Direktoratet for naturforvaltning er det utarbeidet forslag til egen forvaltningsplan for disse viktige ørretpopulasjonene. Graving og endring av elvehabitaten i Randselva kommer derfor i høy grad i konflikt med storørrets leveområde.

I Randselva er det også elvemusling bl.a. i området ved Hvalsmoen. Elvemusling er en trua og sårbar rødlisteart som er fredet gjennom egen forskrift. Gravingen antas å ha skjedd i et område som kan huse elvemusling. Fjerning av elvesubstrat vil i høy grad påvirke elvemusling negativt.

Steinfyllingen avskjærer vanngjennomstrømming i sideløpet. Dette endrer denne biotopens funksjon i forhold til vannlevende organismer vesentlig. Slik sett er fyllingen meget negativt også med hensyn på generelt vannmiljø i denne delen av Randselva.

Fylkesmannen mener derfor at utfyllingen i Randselva kommer i vesentlig konflikt med *Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag* i Lov om laksefisk og innlandsfisk av 1992.

I § 1 heter det ”*Uten tillatelse fra fylkesmannen eller fylkeskommunen er det forbudt å sette i verk: a) fysiske tiltak som medfører eller kan medføre fare for forringelse av produksjonsmulighetene for fisk eller andre ferskvannsorganismer*”

I tillegg er Randselva ei viktig fiskeelv. Utfyllingen ved Hvalsmoen berører derfor også fiske i vesentlig grad, bl.a. ved endret tilgjengelighet og strømforhold. Inngrepet anses derfor å komme i konflikt med fritidsfiskeinteressene i elva.

Anmeldelse

Fylkesmannen i Buskerud vil med dette anmelde tiltakshaver av graving og utlegging av steinfylling i Randselva ved Hvalsmoen i Ringerike kommune.

Inngrepet anses å være brudd på § 1 i *Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag* i Lov om laksefiske og innlandsfisk av 1992.

Fylkesmannen vil vise til straffehjemmelen i lov om laksefiske og innlandsfisk § 49, samt forskrift om fysiske tiltak i vassdrag § 4. Jf. også naturmangfoldloven § 75.

Tiltaket må videre anses som brudd på plan -og bygningsloven. Tiltaket er utført uten søknad til kommunen. Tiltaket må anses som et vesentlig terrenginngrep som er et søknadspliktig tiltak etter plan -og bygningsloven § 20-1, jf. straffehjemmelen i § 32-9.

Borgerlig rettskrav

Det kreves videre dom for tilbakeføring, fjerning av utfylling samt gjenoppretting av elvebiotopen, jf. straffeprosessloven § 3 og kap. 29.

Påtalebegjæring

Siden dette anses å være et søknadspliktig tiltak, samt at det har skjedd i et viktig leveområde for vannlevende organismer med fokus på storørret og elvemusling, krever Fylkesmannen påtalebegjæring av tiltakshaver.

Med hilsen

Kirsti Kolle Grøndahl
fylkesmann

Øivind Holm
Avdelingsdirektør

Kopi: Direktoratet for naturforvaltning, Tungasletta 2 7485 Trondheim
Statens naturoppsyn, Tungasletta 2 7485 Trondheim

Vedlegg:

1. Kart over området med utfylling i Randselva ved Hvalsmoen.
- 2-5. Bilder fra utfylling i Randselva ved Hvalsmoen 25.08.2010 (Fotos Fylkesmannen)

Figur1. Området hvor utfyllingen har skjedd i Randselva ved Hvalsmoen i Ringerike kommune

Figur 2. Fyllingen sett nedover Randselva. Moloen består av elvegrus, trolig med opprinnelse fra elvesubstratet på stedet.

Figur 3. Sideløpet i Randselva som avskjæres av fyllingen. Gjennomstrømmingen skjer nå gjennom røret på bilde.

Fig 4. Fyllingen i Randselva ved Hvalsmoen med Øya i bakgrunn

Figur 5. Utfyllingen skaper en delvis avstengt bakevje i Randselva